SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/2571
Dok.nr:	25/30813
Arkiv:	FE-140
Saksbehandler:	Oda Lie Engesæth
Dato:	19.08.2025

Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 095/25	Formannskapet	14.10.2025
PS -	Kommunestyret	

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, (publisert 28.08.2025) i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15

Formannskapet behandling - 14.10.2025 - PS-095/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt (5 H, 1 Frp, 1 SP, 1 AP og 1 SV).

Formannskapet PS - 095/25 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, (publisert 28.08.2025) i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Denne saken omhandler sluttbehandlingen av den reviderte kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2025-2037. I juni 2025 ble saken returnert fra kommunestyret til formannskapet, som deretter vedtok flere endringer. I saken redegjøres det for vedtakspunktene fra 26.06.2025, med vurderinger og justeringer foretatt i planforslaget basert på disse. De aktuelle endringene er innarbeidet i dette planforslaget, som nå legges frem for ny sluttbehandling.

Planforslaget er utarbeidet basert på føringer fra planprogrammet vedtatt 13.02.2025. Forslaget var tilgjengelig for høring og offentlig ettersyn fra 11.04 til 27.05.2025. Endringer som følge av innspill fra høringen er redegjort for i sak *PS-079/25, Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037*, som følger denne saken som vedlegg.

Samfunnsdelen er revidert med fokus på tydelig språk, konkrete mål og strategier, samt kobling mellom lokale mål og globale bærekraftsmål. Basert på oppdatert kunnskapsgrunnlag er hensyn til sikkerhet, trygghet og beredskap integrert i planen. Arealstrategien er oppdatert og systematisert, med forbindelse til mål og strategier for arealforvaltning. Samfunnsdelen som styringsverktøy og endringer gjennom revisjonen er beskrevet i vedlagte sak, *PS-079/25*.

Samfunnsdelen publiseres som nettside i Framsikt med lenker til relevante dokumenter: Ilag om fremtidas Sortland

FAKTA I SAKEN
Formannskapet i Sortland kommune vedtok 23.05.2024 (sak 11/24) å igangsette arbeidet med ny planstrategi og revisjon av samfunnsdelen, jf. PBL §§ 11-2 og 11-12. Ut fra dette ble gjennomført workshop med kommunestyret i mai 2024, og forslag til planstrategi og planprogram ble utarbeidet gjennom høsten 2024. Kommunestyret vedtok planprogrammet 13.02.2025 (sak 007/25).

Planforslaget var på høring og offentlig ettersyn i perioden 11.04 til 27.05.2025 og kommunen mottok 12 innspill. Statsforvalteren i Nordland og Nordland fylkeskommune ga ros for planforslaget og kom, sammen med øvrige høringsinstanser, med konstruktive forslag til justeringer. Innspill og endringene etter høring og offentlig ettersyn er redegjort for i merknads- og sluttbehandlingen, i saken Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, PS-079/25, som er vedlagt.

Den fremlagte samfunnsdelen er revidert med vekt på klarere språk, konkretisering av mål og strategier, og en klar kobling mellom lokale mål og globale bærekraftsmål. Ut fra nytt kunnskapsgrunnlag er hensyn til sikkerhet, trygghet og beredskap gjennomgående i planen. I forslaget er arealstrategien betydelig oppdatert og systematisert, med tydelig kobling til mål og strategier for arealforvaltning. Redegjørelse for samfunnsdelen som styringsverktøy og hvilke endringer som er gjort i revisjonsarbeidet er også redegjort for i vedlagte sak, *PS-079/25*.

I kommunestyrets møte 23.06.2025 ble saken returnert til formannskapet for ny behandling. Formannskapet behandlet deretter saken 26.06.2025 og vedtok flere endringer som skulle innarbeides i planforslaget. Endringene er nå innarbeidet, og det planforslag med disse endringene legges frem for ny behandling.

Revidert samfunnsdel foreligger som en egen nettside i Framsikt, som er kommunens digitale verktøy for planlegging og styring. Løsningen gir god oversikt ved å integrere plan, budsjett, rapportering og analyse i ett samlet system. På nettsiden finnes også lenker til kunnskapsgrunnlaget og øvrige dokumenter som underbygger samfunnsdelen.

Sakshistorikk
Bakgrunn for saken er formannskapets vedtak 23.05.24, i sak 64/24.

Sakshistorikk	**Dato**	**Organ/deltakere**
Vedtak oppstart arbeid med planstrategi og kommuneplan samfunnsdel	**23.05.24**	*Formannskapet*
Politisk verksted - workshop	**30.05.24**	*Kommunestyret, råd og utvalg, og kommunedirektørens ledergruppe*
Ordførerkaffe og Bylab, med tema samfunnsdel	**21.06.24**	*Innbyggere*

Orientering i Driftsutvalget	**29.08.24**	*Driftsutvalget*
Vedtak om høring og offentlig ettersyn av planstrategi og planprogram for samfunnsdelen	**24.10.24**	*Formannskapet*
Frist for innspill - høring og offentlig ettersyn	**10.12.24**	*Høringsinstanser, lag, foreninger og innbyggere*
Vedtak av planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel	**13.02.25**	*Kommunestyret*
Vedtak om høring og offentlig ettersyn av planforslag for kommuneplanens samfunnsdel	**10.04.25**	*Formannskapet*
Høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel	**11.04-27.05**	*Høringsinstanser, lag, foreninger og innbyggere*
Merknadsbehandling	**27.05-03.06**	*Administrativ saksutredning*
Sluttbehandling	**05.06 og 26.06**	*Formannskap og kommunestyre*
Sluttbehandling etter revisjon av vedtak i FS 26.06	**14.10.25**	*Formannskap og kommunestyre*

Endringer etter formannskapets behandling 26.06.2025
I formannskapets møte 26.06.2025 (Sluttbehandling av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, *PS-079/25*) ble flere tillegg og endringer vedtatt for samfunnsdelen. Vedtakspunktene er oppsummert punktvis nedenfor, med redegjørelse for hvordan disse er vurdert og innarbeidet i den forelagte samfunnsdelen.

Om Hålogalandsperspektivet

Vedtakspunkt: «Hålogalandsperspektivet innarbeides slik at Sortland forbereder seg gjennom plan for at Hålogalandsveien åpner i 2028. Sortland utvikles som en foretrukken bo og arbeidskommune i pendlerregion Vesterålen og Midtre—Hålogaland.»

Vurdering og justering: Hålogalandveien er i opprinnelig forslag allerede omtalt under mål 1 i langsiktig arealstrategi:

- *følge opp ferdigstillelse av Hålogalandsveien (2028) med gang- og sykkelvei på Rv85 (Sigerfjord/Strand og Sortlandsbrua) for å sikre trygge og effektive transportløsninger.*

Det legges til i ny tekst under Mål 1 og innledning om Regionssenter og levende sentrum med følgende nytt avsnitt:

- *Med åpningen av Hålogalandsveien i 2028 vil Sortland gjennomføre en helhetlig og strategisk planlegging for å befeste sin rolle innenfor den voksende pendlerregionen Vesterålen og Midtre Hålogaland. Kommunen skal integrere Hålogalandsperspektivet i sitt arbeid med samfunnsutvikling, slik at Sortland fremstår som et foretrukket og attraktivt valg for bosetting og næringsvirksomhet, med økt tilgjengelighet for tilflyttere, næringsliv og pendlere.*

I tillegg er det innarbeidet ny strategi knyttet til del mål om «Sortland er en p*ådriver for utvikling av regionens samferdsel…)»*

- *integrere Hålogalandsperspektivet i arbeidet med samfunnsutvikling for å forsterke Sortlands rolle som bindeledd mellom Vesterålen og Midtre Hålogaland.*

Og nye strategier om delmål «Sortland skal ha høy bostedsattraktivitet(…):

- *forberede kommunen på åpningen av Hålogalandsveien i 2028 gjennom helhetlig og strategisk planlegging, slik at Sortland styrker sin rolle i pendlerregionen Vesterålen og Midtre Hålogaland*
- *være som et attraktivt valg for bosetting og næringsvirksomhet, med økt tilgjengelighet for tilflyttere, næringsliv og pendlere.*

Om næringsutvikling og strategisk transportknutepunkt

Vedtakspunkt: «Kap.3: Det lages et mål til som omhandler næringsutvikling og Sortland som strategisk transportknutepunkt på sjø og land i Vesterålen.»

Vurdering og justering: Næringsutvikling omtales åtte ulike steder i forslag til samfunnsdel; under mål 1 og 4, samt i langsiktig arealstrategi. For å følge opp vedtak, foreslås det å legge til kursiv tekst under mål 1 om «Næringsutvikling og digitalisering» :

"For å legge til rette for utvikling av næringslivet må vi ha effektiv infrastruktur og hensiktsmessige arealer tilgjengelig. I tillegg er tilgang på arbeidskraft og kompetanse forutsetninger for næringsutvikling.

Digitalisering gir muligheter for kompetanseutvikling og arbeidsplasser uavhengig av geografisk plassering. En forutsetning er likevel at digital infrastruktur er tilgjengelig i hele kommunen.

Sortland vil styrke eksisterende næringer og legge til rette for nye, bærekraftige initiativer. Kommunen vil videreutvikle ressursene innen jordbruk, skogbruk, marine næringer og mineralutvinning, med mål om å skape langsiktig verdiskaping og lokal sysselsetting. *Sortland skal også styrke sin rolle som et strategisk transportknutepunkt for sjø og land i Vesterålen, for å bidra til bedre logistikk, samhandling og næringsutvikling i regionen***.** Sortland skal utvikle seg som et senter for blå og grønn økonomi, der innovasjon, bærekraft og lokal verdiskaping står i sentrum. Et bærekraftig reiseliv vil være en viktig del av denne satsingen, med fokus på å bevare natur og kultur samtidig som man skaper nye arbeidsplasser og økonomiske muligheter. "

I tillegg er det lagt til ny strategi knyttet til mål 1 og om «motoren i Vesterålen»:

- *legge til rette for bærekraftig næringsutvikling og styrke sin rolle som regionalt transportknutepunkt på sjø og land.*

Om valgfrihet

Vedtakspunkt: **«**Valgfrihet for innbyggerne skal vektlegges sterkere. Kommunen skal legge til rette for at private og ideelle aktører kan tilby tjenester»

Vurdering og justering: Gjort tillegg i tekst under til mål 5 om «Omstilling og utfordringer», med kulepunkt om «Bruk av teknologi skal bidra til: (…)

- styrke valgfriheten for innbyggerne ved å legge til rette for at også private og ideelle aktører kan tilby relevante tjenester der det er hensiktsmessig.

I tillegg lagt inn punkt til strategi (under hovedmål 5, og om gode og målrettede tjenester), som følger opp teksten over:

- gi innbyggerne større valgfrihet ved å samarbeide med private og ideelle aktører som kan tilby gode og trygge tjenester.

Om samlet klimautslipp

Vedtakspunkt: «Sortland skal redusere samlet klimautslipp med 60% innen 2030 endres til: Sortland skal jobbe for å redusere samlet klimautslipp med 55% innen 2030.»

Vurdering og justering: Målet er justert i tråd med vedtaket.

Om trygt og bærekraftig Vesterålen

Vedtakspunkt: «Mål 1: Pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen. Tydeliggjøre Sortlands rolle i nordområdepolitikken og totalberedskap, inkludert energibærere og matberedskap.»

Vurdering og justering: Følende tekst lagt til under «Samfunnssikkerhet og beredskap»:

"Samfunnssikkerhet omfatter også tilgang til nødvendige ressurser som mat og energi. Kommunen skal ta hensyn til både energibærere og matberedskap i sin beredskapsplanlegging, for å sikre forsyningsevne og stabilitet i møte med langvarige eller komplekse kriser."

I tillegg er strategier under delmål om *«Sortlandsamfunnet er trygt, raust og inkluderende» justert med tillegg i kursiv tekst:*

"sikre trygghet for innbyggerne gjennom systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i all planlegging, *inkludert forsyningssikkerhet for energi og mat."*

Om behov for arealer til havneutvikling

Vedtakspunkt: «Behov for arealer til havneutvikling bør eksplisitt inn.»

Vurdering og justering: endret i arealstrategi og mål 5 med tillegg som spesifiserer dette i kursiv tekst:

- sikre at Sortland blir et grønt og blått knutepunkt for fangst og havbruk gjennom strategisk lokalisering av havneområdet *og avsetting av arealer til havneformål.*

Om Hålogalandsveiens konsekvenser

Vedtakspunkt: «Foreslå tydeligere omtale av Hålogalandsveiens konsekvenser.»

Vurdering og justering: Vedtakspunkt ivaretatt gjennom endring knyttet til tidligere vedtakspunkt om Hålogalandsveien.

Om internasjonal og EU-finansiering i næringsutvikling

Vedtakspunkt: «Legge større vekt på at Sortland må sikre internasjonal og EU-finansiering i næringsutvikling.»

Vurdering og justering: Spesifisert gjennom tillegg i strategi om «Sortland har et innovativt og mangfoldig næringsliv», i kursiv tekst:

"samarbeide med næringslivet og relevante virkemiddelaktører for å fremme et inkluderende arbeidsmarked samt tilby gründere støtte gjennom veiledning, nettverksbygging og finansiering, *inkludert en mer effektiv utnyttelse av internasjonale støtteordninger og EU-finansiering*."

Om sirkulærøkonomi

Vedtakspunkt: «Den sirkulære økonomien bør omtales mer generelt, ikke knyttes eksklusivt til Reno-Vest.»

Vurdering og justering: Sirkulærøkonomi er omtalt i strategi under mål 5, om å «være en foregangskommune i regionen innen sirkulærøkonomi.» I tillegg er det justert med to nye strategier under tema innovativt og mangfoldig næringsliv, hvor det det opprinnelig stod: «ta en aktiv rolle i sirkulærøkonomi og bærekraftige løsninger, med særlig fokus på avfallshåndtering gjennom eierskap i Reno-Vest IKS.» Dette er erstattet med to nye punkter:

- ta en aktiv rolle i utviklingen av sirkulærøkonomi og bærekraftige løsninger, gjennom samarbeid med næringsliv, offentlige aktører og regionale partnerskap.
- bruke kommunens eierskap i Reno-Vest IKS aktivt for å utvikle framtidsrettede løsninger innen avfallshåndtering, ressursutnyttelse og sirkulær verdiskaping.

Om FoU-miljøer og private arbeidsplasser

Vedtakspunkt: «Mål 2: Mestring, trivsel og læring – hele livet • Ønske om flere FOU-miljø og private arbeidsplasser som motvekt til dominans av offentlige jobber.»

Vurdering og justering: Tillegg i tekst om utdanningsmuligheter og kompetansebehov:
Sortland skal legge til rette for flere FoU-miljøer og private arbeidsplasser for å skape et mer variert og robust arbeidsmarked. Dette vil gjøre det lettere å tiltrekke og beholde unge og høyt utdannede.

I tillegg er det lagt til tekst til strategi markert i kursiv tekst:

Være en pådriver for etablering av et regionalt kompetansemiljø og styrking av utdanningstilbudet i Vesterålen, med særlig fokus på blå og grønne næringer, og gjennom samarbeid med utdanningsinstitusjoner og FoU-miljøer *bidra til utvikling av flere private arbeidsplasser og et mer variert og robust arbeidsmarked.*

Om rådgivning og overgangsstøtte

Vedtakspunkt: «Styrking av rådgivning, overgangsstøtte og seniorboliger/bofellesskap bør forankres tydeligere som strategier.»

Vurdering og justering: Der er lagt til tekst markert i kursiv om «Seniorkraften, eldrestøtte og aldersvennlighet»:

"Overgangen til pensjonisttilværelsen kan støttes gjennom rådgivning og overgangstiltak, som legger til rette for deltakelse og tilpasning i en ny livsfase.

Utvikling av seniorboliger og bofellesskap kan prioriteres i kommunens boligpolitikk, for å bidra til trygghet, fellesskap og mulighet for lengre botid hjemme."

I tillegg er det lagt til to nye strategier (punkter) om «Sortland er et aldersvennlig samfunn…»:

- gi råd og støtte ved overgang til pensjonisttilværelsen, slik at flere kan være aktive og mestre livet som eldre.
- tilrettelegg for gode seniorboliger og bofellesskap som gir trygghet, sosialt nettverk og mulighet til å bo hjemme lenger.

Om CRPD og rettighetsbaserte tjenester

Vedtakspunkt: «Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn. Forsterke betydningen av CRPD og rettighetsbaserte tjenester som utfordrer kommuneøkonomien.»

Vurdering og justering: Tekst under mål 3 er justert med tillegg markert i kursiv tekst:

"Et samfunn som fremmer helse gir like muligheter for å delta i utdanning, arbeidsliv og fritid. Trygghet og sosial tilhørighet kan ha betydning for både den enkeltes livskvalitet og fellesskapet*. Dette krever tjenester og tiltak basert på menneskerettigheter og prinsippene i CRPD, selv om det kan medføre økonomiske prioriteringer for kommunen."*

I tillegg er det lagt til ny strategi:

- *styrke det rettighetsbaserte tjenestetilbudet, med særlig vekt på forpliktelsene i CRPD.*

Om elevfravær og skjermbruk

*Vedtakspunkt: «*Vekt på elevfravær, skjermbruk og økt barnefattigdom må få mer politisk synlighet.»

Vurdering og justering: Tekst om «Utenforskap, ensomhet og frivillighet» er justert med tillegg i tekst markert i kursiv:

"Barnefattigdom, elevfravær og økt skjermbruk blant barn og unge øker. Dette påvirker trivsel, læring og folkehelse, og krever mer politisk fokus. Ilag må vi arbeide aktivt for å forhindre utenforskap og ensomhet – både blant unge og eldre. "

I tillegg er det lagt til ny strategi knyttet til delmål om «aktive og helsefremmende liv»:

- *øke oppmerksomheten rundt barn og unges skjermbruk, psykiske helse og elevfravær, samt styrke samarbeidet mellom hjem, skole og fritidsarenaer.*

Om samfunnsøkonomiske konsekvenser av frafall og utenforskap

Vedtakspunkt: «Tydeliggjøre samfunnsøkonomiske konsekvenser av frafall og utenforskap.»

Vurdering og justering: Lagt til tekst om «Utenforskap, ensomhet og frivillighet», markert i kursiv: *Utenforskap og frafall har store samfunnsøkonomiske konsekvenser for både enkeltpersoner og kommunen. Forebygging bør sees som en investering, ikke bare en utgift*.

I tillegg lagt til ny strategi:

- *øke bevisstheten om samfunnsøkonomiske gevinster ved tidlig innsats mot frafall, ensomhet og utenforskap.*

Om klimamål

*Vedtakspunkt: «*Mål 4: Miljøvennlig og klimarobust samfunn. Spørsmålstegn ved hvorfor 60 % (et politisk kompromiss) fremdeles beholdes. Ønsker mulig justering eller politisk forankring.»

Vurdering og justering: Klimamål justert med bakgrunn i tidligere vedtakspunkt om mål om 55 %.

Om karbonrike arealer

Vedtakspunkt: «Behov for omtale av karbonrike arealer og hvordan disse integreres i lokal arealpolitikk.»

Vurdering og justering: Justert med tillegg i arealstrategi og tekst om «Sortlandsamfunnet skal være miljøvennlig og klimarobust»:

I dette arbeidet er det relevant å ta hensyn til områder med høyt karboninnhold, som myr, våtmark og eldre skog, i lokal arealpolitikk. Disse områdene har betydning for karbonlagring og klimatilpasning, og bør derfor kartlegges, bevares og inngå i vurderinger ved arealplanlegging.

I tillegg lagt til strategi om arealstrategiens mål 4:

- integrere hensyn til karbonrike områder, som myr, våtmark og eldre skog, i lokal arealpolitikk, som innebærer at disse områdene bør kartlegges, prioriteres og beskyttes.

Om konflikt mellom grønn energi og reindrift

Vedtakspunkt: «Foreslår enda tydeligere formulering av konflikt mellom grønn energi og reindrift/naturnæringer.»

Vurdering og justering: Erstatte strategi i arealstrategi og mål 5 om: «sikre god sameksistens og ivaretakelse av reindriftsnæringens interesser gjennom gode prosedyrer for konsultasjon i planprosesser.» med ny strategi:

- *sikre god sameksistens og ivaretakelse av reindriftsnæringen samt andre naturnære næringer i forbindelse med arealkrevende satsinger innen grønn energi, ved å etablere tydelige konsultasjonsprosedyrer og legge til rette for tidlig involvering i planprosesser.*

Om oppdaterte tall og kobling mellom KI og utvikling av tjenester

Vedtakspunkt: «Mål 5: Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon

- Påpeker behov for oppdaterte tall og regnskap fra 2024.
- Foreslår sterkere kobling mellom KI, DigDir og personvern/etikk i utvikling av tjenester.»

Vurdering og justering: Oppdaterte tall både kan og vil legges frem i senere politiske saken, og når kunnskapsgrunnlag skal revideres, men ikke endret i fremlagte planforslag pga. begrensninger i tid.

Koblingen mellom KI, DigDir og etikk i utvikling i tjenester bør adresseres i underliggende planer.

Om oversiktskart og illustrasjoner til langsiktig arealstrategi

*Vedtakspunkt: «*Oversiktskartene over vekstområder tas ut da de gir et lite dekkende bilde av behovet for å avklare hvordan vekstområdene i Sortland kommune skal utvikle seg. Fortetting, press mot landbruksarealer, utbygging i sjø, reinbeitenæringen, og behov for nye boligområder, nærings og industriareal synliggjøres ikke verken på kart eller i strategien. Det lages et eget punkt i arealstrategien som tar opp i seg dette.»

Vurdering og justering: Oversiktskartene er kun illustrasjoner, og ble utviklet i forbindelse med plan vedtatt i 2022. Ved å slette illustrasjonene er det ingen klar angivelse til «vekstområdene», som omtales flere steder i arealstrategi. Imidlertid bør innspillet imøtekommes i arbeidet med arealdel, hvor nye kart skal utarbeides.

Om matproduksjon

Vedtakspunkt: «Etterlyser kobling til konkrete beredskapshensyn som matproduksjon og havneutvikling.»

Vurdering og justering: Temaene matproduksjon, havneutvikling og behov for areal til havn er ivaretatt gjennom øvrige vedtakspunkt.

Om planhierarki

Vedtakspunkt: «Ønsker tydeligere omtale av planhierarkiet og økonomiske konsekvenser ved planvedtak.»

Vurdering og tilpasning: Bruken av samfunnsdelen som styringsverktøy er beskrevet og illustrert i kapittel 1 av samfunnsdelen, og anses å være tilstrekkelig ivaretatt. Ved øvrige planprosesser skal de økonomiske konsekvensene synliggjøres.

Om arealer og innhold til havn

Vedtakspunkt: «Noe som vil kreve økt arealer for Sortland havn for å gi rom til videre utvikling av Sortland i et by-, nærings-, samfunns-, sikkerhets- og beredskapsperspektiv.» «Det etableres en

masterplan for Sortland havn som vil legge føringer for innhold og utforming av nytt havneavsnitt på Skjåneset.»

Vurdering og justering: Behov for areal til havn er ivaretatt gjennom annet vedtakspunkt. Føringer om innhold i planarbeid knyttet til Sortland havn gjøres i øvrig planarbeid, og er omtalt i kommunens planstrategi om kdp sortland havn.

Det samiske navnet for Sortland – Suortá

Vedtakspunkt: «Mangler det samiske navnet for Sortland – Suortá»

Vurdering og justering: Vedtaket bør tas til følge som redaksjonell endring, og alle kommunens planer bør oppdateres slik at bruken av Sortland – Suortá er i tråd med kommunens retningslinjer for dette. Sourta fremgår kun på planens forside i planforslaget.

Om likestilling

Vedtakspunkt: «Likestilling skal fremmes og sikre at alle innbyggere har like muligheter til å delta i samfunnslivet og nyte godt av samfunnets ressurser. Det innebærer å integrere likestillingsperspektiver i alle deler av planleggingen, fra utdanning og arbeidsliv til helse og boligpolitikk. Sortland skal være et likestilt samfunn»

Vurdering og justering: Vedtakspunkt er lagt til i tekst under tema «Inkludering, fellesskap og folkehelse». I tillegg er «Likestilling» lagt til under strategi/kulepunkt om «å sikre mangfold…».

Om Samferdsel

Vedtakspunkt: «En effektiv transportinfrastruktur er avgjørende for å oppnå bærekraftig samfunnsutvikling. Derfor skal vi:

- Sørge for utbygging og vedlikehold av veier
- I samarbeid med fylkeskommunen sørge for å øke kollektivtransporttilbudet
- Fremme tiltak for å øke sykkel- og gangtrafikk
- Arbeide for Vegpakke Vesterålen, som har som mål å forbedre veiinfrastrukturen i Vesterålen-regionen.»

Vurderinger og justeringer: Vedtatt setning er lagt inn under «næringsutvikling og digitalisering», og kulepunktene er lagt til som nye strategier til mål 1.

Om Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn

Vedtakspunkt: «Gjennom forebygging, tilgjengelige tjenester og sterke fellesskap bygger vi et samfunn der det er godt å leve for alle, hele livet.»

Vurderinger og justeringer: Punktet er lagt til avsnitt.

Om utenforskap, ensomhet og frivillighet

Vedtakspunkt: «Det viktigste arbeidet med utenforskap skjer bredt i befolkningen, det skal være tiltak som er rettet mot hele befolkningen uavhengig av alder, bakgrunn eller lisvssituasjon.»

Vurderinger og justeringer: Punktet er innarbeidet i avsnitt.

Om samferdsel og infrastruktur

Vedtakspunkt: «sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har reservekapasitet, vedlikehold, planlegging for nybygging og beredskapsplaner for drift under kriser.

Endres til sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har tilstrekkelig redundans for å sikre drift under kriser, og at vedlikehold og utbygging ivaretas i planer for vedlikehold og beredskap.»

Vurderinger og justeringer: *Endret i tråd med vedtak*

Om samarbeid med frivillige organisasjoner

Vedtakspunkt: «På side 25/58. Overskriften- Sortland har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge: Kulepunkt 4 endres fra samarbeide med frivillige og organisasjoner for å styrke tilbudene til barn og unge og til: Samarbeide med frivillige organisasjoner for å styrke tilbudene til hele befolkningen.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om møteplasser og nærmiljø

Vedtakspunkt: «Kulepunkt 5 endres fra skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet og til Skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet på tvers av generasjoner.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om trygge og gode barnehager og skoler

Vedtakspunkt: «Overskriften- Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel: (seide 25/58) kulepunkt 5 endres fra utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, som gir rom for lek og læring og til: Utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, sørge for en forsvarlig barnehage- og skolestruktur, og et godt lærings- og arbeidsmiljø for barn og voksne. Begrunnelse: Vi må ivareta ansvaret for miljørettet helsevern i skolene og tilgangen på pedagogisk kompetanse. Godt læringsmiljø for elever og godt arbeidsmiljø for voksne henger sammen.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om helsefremmende liv

Vedtakspunkt: «Side 32/58 Overskriften- Sortland skal ha aktive helsefremmende liv, hvor det er enkelt å ta sunne valg Kulepunkt 3: endres fra planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter, nærhet til hverdagsfunksjoner og trygge trafikkforhold og til Planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter og trygge trafikkforhold, som passer for alle innbyggere, uavhengig av alder, funksjonsnivå og livsstil.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om helsefremmende skoler

Vedtakspunkt: «Kulepunkt 5: dette med helsefremmende skoler er noe som fylkeskommunen fant opp en godkjenning på som ikke følges opp. Det er miljørettet helsevern som har forskrift og lovforankring for miljø og helse i skolen slik at ha helsefremmende barnehage- og skolemiljøer som gir god fysisk og

psykisk helse må endres til «et sunt og tilfredsstillende barnehage- og skolemiljø hvor alle skoler og barnehager er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om varierte bomiljø

*Vedtakspunkt: «*Overskriften- Sortland skal ha varierte bomiljøer og trygge møteplasser for alle: For å styrke bolysten i kommunen, satser vi på levende lokalsamfunn med gode møteplasser, trygge nærmiljø og varierte fritidstilbud. Gjennom samarbeid med frivillighet, næringsliv og innbyggere skal vi skape attraktive bomiljøer med tilgang til natur, kultur og tjenester. Et inkluderende fellesskap og muligheter for arbeid og utvikling er nøkkelen til at flere ønsker å bo, leve og bli værende her.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om Næringsliv og digitalisering (side 16/58)

Vedtakspunkt: «Næringsliv og digitalisering (side 16/58)

Sortland skal være en døråpner for å øke antallet arbeidsplasser og etableringer.

Sortland kommune vil bidra til utvikling og verdiskaping gjennom prosjekter og partnerskap med næringsliv, forskning og offentlige aktører.

Sortland som kommune vil legge til rette for et arbeidsliv som er inkluderende, og som utvikler, beholder og tiltrekker kompetent arbeidskraft og gründere.

Sortland som kommune skal bidra til synliggjøring og videreutvikle kvaliteter som gjør kommunen og næringslivet attraktive for studenter og unge i etableringsfasen.

Sortland kommune skal arbeide for høyere yrkesdeltakelse og at heltidsstillinger for utsatte grupper Sortland kommune skal bidra til å fjerne all form for arbeidslivskriminalitet

Utvikle Sortland som arena for kunst og kultur, idrett, næringsliv og forskning.

Styrke vertskapsrollen overfor institusjoner av internasjonal, nasjonal og regional betydning Styrke kommunen som regionens knutepunkt for havn, fly, og kollektivtransport, og jobbe for regionale og statlige prioriteringer til dette.»

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak, hvor tekst er satt inn som egne avsnitt under «næringsutvikling og digitalisering»

Om varierte bomiljø

Vedtakspunkt: «Side 33 Sortland skal ha varierte bomiljøer

oppfylle kommunens ansvar etter boligsosialloven ved å tilby hjelp til vanskeligstilte på boligmarkedet.

tilby varierte boligtyper for ulike behov, inkludert eldre, unge og personer med funksjonsnedsettelser.

Opparbeide tilgjengelig tomter til selvkost som kan sørge for bolyst og økt tilflytting.

legge til rette for boligprosjekter som fremmer fellesskap og sosial bærekraft. skape trygge bomiljøer med god infrastruktur, nærhet til tjenester og møteplasser»

Vurderinger og justeringer: lagt til nytt punkt: *Opparbeide tilgjengelig tomter til selvkost som kan sørge for bolyst og økt tilflytting.*

Om naturen, havet og lufta

*Vedtakspunkt: «*I sortland tar vi vare på naturen, havet, lufta….. side 39. sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann ved å beskytte kilder og tilpasse infrastrukturen til framtidig behov.

Erstattes med: Sikre redundans og tilstrekkelig kapasitet for Sortland vannverk, og sikre trygg og stabil vannforsyning til hele kommunen ved å sørge for vedlikehold og modernisering av øvrige vannverk.

Vurderinger og justeringer: Endret i tråd med vedtak

Om tall om økonomisk handleevne

Vedtakspunkt: «Bør skrives om og ikke basere seg på 2023 realitet siden resultater har utviklet seg så negativt siste år.»

Vurderinger og justeringer: Oppdaterte tall bør legges frem i fremtidige saker. I planforslaget er det ikke lagt frem nye tall.

Om miljøvennlig transport

*Vedtakspunkt: «*Punkt 2 under første avsnitt side 38 endres fra:

planlegge for at miljøvennlig transport, hvor gange, sykkel og kollektiv blir førstevalget for innbyggerne og øke andelen som bruker dette til og fra jobb fra 40 % (i 2019) til 60 % innen 2030. til:

"Legge til rette for at flere velger miljøvennlige transportløsninger som gange, sykkel og kollektiv der det er hensiktsmessig, uten å begrense folks rett til å velge bilen. Målet er å stimulere til økt bruk av alternative transportformer til og fra jobb – gjennom forbedret infrastruktur, trygghet og tilgjengelighet – slik at andelen kan øke fra 40 % i 2019 til 60 % innen 2030."

Vurderinger og justeringer: Punktet er endret I tråd med vedtak . Imidlertid er 60 % endret til 55 % i tråd med vedtak i samme sak.

Om framtidig kraftproduksjon

Vedtakspunkt: «Siste punkt under «Sortland planlegger for bærekraftig vekst og utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner

Endres fra: stimulere og legge til rette for næringsutvikling som bidrar til det grønne skiftet gjennom innovasjon og teknologiutvikling.

Til: stimulere og legge til rette for næringsutvikling gjennom innovasjon og teknologiutvikling. 3-Tilleggspunkt under samme avsnitt:

"planlegge for å imøtekomme fremtidige behov for kraft ved å sikre areal til framtidige kraftproduksjon."

Vurderinger og justeringer: Justert i tråd med vedtak

Om kommunens klimaarbeid

Vedtakspunkt: «Kommunens klimaarbeid skal være balansert og effektivt, og baseres på grundige kost-

/nyttevurderinger. Tiltak skal utformes slik at de ikke unødig svekker næringslivets konkurransekraft eller begrenser innbyggernes mobilitet og valgfrihet.»

Vurderinger og justeringer: Justert i tråd med vedtak og tekstavsnitt er innarbeidet.

VURDERING

Endringer i revidert samfunnsdel og med formannskapets justeringer

Kommunedirektøren mener forslaget til revidert samfunnsdel for Sortland kommune gir et helhetlig, fremtidsrettet og operativt styringsgrunnlag for perioden 2025–2037. Planen er forankret gjennom et oppdatert kunnskapsgrunnlag, nasjonale og regionale føringer, og justert etter innspill fra kommunestyret, høringsinnspill og formannskapets behandling i juni 2025.

Samfunnsdelen er bygd opp rundt én tydelig visjon, fem hovedmål, delmål og strategier som til sammen støtter opp under ønsket utvikling for Sortlandssamfunnet, kommuneorganisasjonen og som regionssenter i Vesterålen.

I revisjonsarbeidet er vurdert som hensiktsmessig å videreføre visjonen «Ilag om fremtidas Sortland – bærekraftig, raus og attraktiv». Imidlertid er kvalitetene som skal kjennetegne og prege Sortlandsamfunnet er omstrukturert for å formidle forkortelsen BRA ILAG. Visjonen synliggjør et ønske om bredt samarbeid mellom kommune, næringsliv, sivilsamfunn og innbyggere. En tydelig visjon med kvaliteter og kjennetegn som lar seg formidle, og som bidrar til økt eierskap og retning.

Gjennom revisjonsarbeidet fra våren 2024 er hovedmålene justert og omformulert for å være mer relevante i lys av dagens utfordringer. De bygger videre på gjeldende planstruktur, men tydeliggjør særlig viktigheten av trygghet og beredskap, sosial inkludering, klimaomstilling og kommunens rolle som utviklingsaktør. Delmål og strategier er samtidig spisset og forenklet, noe som gjør planen mer tilgjengelig og anvendelig både i daglig drift og i langsiktig utvikling.

Med formannskapets siste justeringer, som nå er innarbeidet i planen, styrker det politiske eierskapet. Dette gir økt legitimitet og forankring, og legger til rette for at samfunnsdelen i større grad kan fungere som et felles styringsverktøy for både formannskapet, kommunestyret og administrasjonen i det videre arbeidet.

Kommunedirektøren har valgt å legge til et verdigrunnlag som skal være førende for kommunen som samfunnsaktør, arbeidsgiver og organisasjon. Verdiene gir retning for samhandling og prioriteringer, og skal prege måten vi møter innbyggere, ansatte og samarbeidspartnere på. Dette gir en tydelig føring til kommunens arbeidsgiverstrategi, som skal rulleres.

Folkehelseperspektivet har blitt forsterket i planen, som følge av politiske retningslinjer og bidrag fra kommunens egen folkehelsegruppe. Folkehelse er nå tydeliggjort som et gjennomgående hensyn i alle målområder, og er en sentral drivkraft i utviklingen av Sortlandssamfunnet.

Arealstrategien er revidert for å synliggjøre koblingen mellom overordnede samfunnsmål og hvordan arealbruk og planlegging skal bidra til å oppnå disse. På denne måten gis det tydelige føringer for arbeidet med både byplan og arealplan, som i henhold til planstrategien skal rulleres fra og med 2025. Slik sikrer vi en sterk kobling mellom samfunnsdelen og de viktigste arealplanene, slik at mål og strategier får konkret uttrykk i arealbruk, infrastruktur og fysisk utvikling.

Personalmessige forhold

De nye verdiene, Raus, Skapende og Samhandlende, er lagt til grunn som styrende prinsipper for Sortland kommune, både som samfunnsaktør og som arbeidsgiver. Verdiene beskriver hva kommunen står for, og hvordan organisasjonen ønsker å opptre i møte med innbyggere, ansatte og samarbeidspartnere.

Gjennom å forankre arbeidsgiverstrategien i verdigrunnlaget legges det til rette for en organisasjonskultur preget av åpenhet, inkludering og samarbeid. Dette skal bidra til å styrke trivsel, tilhørighet og rekruttering, samtidig som kommunen utvikles som en lærende og innovativ organisasjon.

Verdiene gir et tydelig rammeverk for vår personalpolitikk, og skal ligge til grunn for arbeid med ledelse, kompetanseutvikling, arbeidsmiljø og tjenesteutvikling. Når kommunen lever etter verdiene i praksis, styrkes evnen til å møte framtidige utfordringer og til å levere tjenester av høy kvalitet gjennom kompetente og engasjerte medarbeidere.

Dette blir særlig relevant i lys av at kommunens arbeidsgiverstrategi skal rulleres i 2025 i henhold til planstrategien. Med disse verdiene får vi et oppdatert og helhetlig fundament, som gjør at arbeidsgiverstrategien støtter opp under samfunnsdelen og gir retning for kommunens videre utvikling som arbeidsgiver.

Økonomiske forhold
Kommunedirektøren vil fremheve betydningen av at samfunnsdelen støtter opp under stram virksomhetsstyring og ansvarlig økonomiforvaltning. Sortland kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon, og med demografiske endringer som gir økt press på tjenestetilbudet samtidig som inntektsgrunnlaget per innbygger svekkes.

For å sikre bærekraftige løsninger er det avgjørende at ressursbruken prioriteres strengt i tråd med samfunnsdelens strategiske mål, og at dette følges opp i handlingsdelen og fremtidige politiske og administrative beslutninger. Det er nødvendig med en tydelig kobling mellom samfunnsmål, økonomiplan og budsjett, for å kunne prioritere riktig og sikre vår gjennomføringsevne.

Samfunnsdelen gir med det grunnlag for utvikling og levering av kvalitets- og målrettede tjenester tilpasset befolkningens behov, men vil bare få effekt dersom kommunen evner å styre med klar retning og konsekvent prioritering over tid. Med sterkere integrasjon mellom samfunnsdelen og styringssystemet gis kommunens ledelse, administrasjon og folkevalgte et bedre verktøy for prioritering, oppfølging og resultatmåling.

Folkehelse og sosial bærekraft
Folkehelse er et gjennomgående hensyn i samfunnsdelen og vurderes som en nøkkelfaktor for en bærekraftig samfunnsutvikling. Det reviderte hovedmålet «I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære - hele livet» sikrer folkehelseperspektivet og inkluderer forebygging, livslang læring og sosial mobilitet.

I den reviderte samfunnsdelen er det fastslått at folkehelse, trivsel og kultur skal være sentrale drivkrefter i utviklingen av Sortland. Dette er i tråd med politiske signaler fra tidligere behandlinger og nasjonale forventninger om systematisk folkehelsearbeid. Folkehelse er nå en integrert del av alle målområder i planen, også den langsiktige arealstrategien. Kommunedirektøren understreker at en sterk folkehelseprofil bidrar til bedre livskvalitet for innbyggerne og kan redusere framtidige utgifter til helse og velferd.

Klima-, miljø- og naturforhold
Klima, miljø og natur er tydelig forsterket i samfunnsdelen, særlig gjennom hovedmålet «Sortlandsamfunnet er miljøvennlig og klimarobust». Her understrekes både kommunens ansvar og muligheter til å redusere utslipp, ta vare på natur og biologisk mangfold, og tilpasse samfunnet til klimaendringer som havnivåstigning og mer ekstremvær.

Et sentralt endringspunkt fra tidligere planforslag er at klimamålet for utslippsreduksjon innen 2030 er justert fra 60 % til 55 %. Dette er et politisk valg, som kommunedirektøren tar til etterretning. Like fullt er det dette målet som nå blir styrende for kommunens videre arbeid på klimaområdet, og som vil legge føringer for prioriteringer i planlegging og drift. For å nå målet kreves et godt datagrunnlag, systemer som gir oss oversikt over utslipp og virkemidler, og tydelig prioritering av tiltak.

Oppfølging av klima, miljø og naturforhold skjer gjennom arealplanlegging, kommunedelplaner, temaplaner og i den daglige driften. For å ha gjennomføringskraft til å lykkes med dette kreves politisk forankring, tydelige prioriteringer og samarbeid på tvers på tvers av sektorer, administrasjon og politikk.

KONKLUSJON
Samfunnsdelen, ILAG om fremtidas Sortland 2025–2037, fastsetter retningen for Sortland kommune

som organisasjon og samfunnsaktør fram mot 2037. Gjennom integrering av formannskapets vedtak fra juni 2025 styrkes planens politiske forankring og eierskap ytterligere, noe som er avgjørende for at samfunnsdelen skal fungere som et effektivt styringsverktøy, både administrativt og politisk.

Planen har en tydelig visjon og verdigrunnlag som også skal være førende for arbeidsgiverstrategien som rulleres i 2025. Verdiene skal gi retning for ledelse, arbeidsmiljø og tjenesteutvikling, og styrker kommunens rolle som en attraktiv arbeidsgiver. Folkehelseperspektivet er gitt en mer fremtredende posisjon og utgjør et gjennomgående hensyn i alle målområder. Klimamålet er, etter politisk vedtak, justert til 55 % reduksjon innen 2030. Kommunedirektøren tar dette til etterretning, og legger til grunn at dette målet er styrende for kommunens videre klima- og miljøarbeid. Målet understøttes av en tydelig arealstrategi som kobler samfunnsmål til konkrete virkemidler i planlegging og drift. Arealstrategien gir i tillegg klare føringer for arbeidet med byplan og arealplan, som i tråd med planstrategien skal rulleres fra 2025.

Kommunedirektøren vil understreke at Sortland kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon. For å kunne realisere samfunnsdelens målsettinger er det avgjørende med ansvarlig og tydelig virksomhetsstyring og at ressursbruken prioriteres målrettet gjennom samfunnsdelens handlingsdel og i alle fremtidige beslutninger. Uten tydelig styring og konsekvent prioritering vil planen miste sin funksjon som styringsverktøy.

Med ny struktur og digital tilgjengelighet via Framsikt er samfunnsdelen bedre egnet enn tidligere til å understøtte politiske og administrative prosesser. Planen gir et solid og helhetlig grunnlag for å prioritere, styre og følge opp kommunens utvikling fram mot 2037.

På bakgrunn av disse vurderingene anbefales det at kommuneplanens samfunnsdel for 2025–2037 (publisert 28.08.2025) vedtas i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15.

Vedlegg:
Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037